

Kungl. bibliotekets årsberättelse. Årg. 1904

1903- 1954: AW

National Library
of Sweden

KUNGL. BIBLIOTEKETS

ÅRSBERÄTTELSE

1904

—◆—

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET, P. A. NORSTEDT & SÖNER

1905

MEMORANDUM

scri
helg
unde
allm
tions
mar

utvi

Jan
Febr
Mars
April
Maj
Juni
Juli
Aug
Sept
Okt
Nov
Dec

Mo
19
19

made

Årsberättelse för år 1904.

Till Konungen.

Kungl. Biblioteket har under året enligt reglementets föreskrift varit öppet för utlåning och begagnande på stället alla helgfria dagar från kl. 10 f. m. till kl. 3 e. m. Därjämte har under sammanlagdt 291 dagar läsesalen hållits tillgänglig för allmänheten kl. 5—7 e. m. Med anledning af elektriska installationsarbeten har läsesalen varit stängd under eftermiddagstimmarna från den 10 t. o. m. den 14 oktober.

Bibliotekets samlingar hafva anlitats så som följande tabell utvisar:

Månad.	Besök			Begagnade böcker m. m. (utom referens- biblioteket).		Hemlån, volymer.
	i läne- och läsesal f. m.	i läsesalen e. m.	i visnings- salen.	under f. m. volymer. *)	under e. m. volymer.	
Januari	1,878	727	409	4,721	1,664	929
Februari	2,115	699	193	3,833	1,407	1,251
Mars	1,846	765	88	4,842	1,787	1,104
April	2,080	977	159	4,769	1,703	1,258
Maj	2,061	879	173	4,569	1,247	808
Juni	1,777	716	201	4,958	1,747	813
Juli	1,730	672	295	4,325	1,104	671
Augusti	1,322	565	327	3,374	1,547	555
September	1,441	596	526	4,935	1,828	1,207
Oktober	1,939	879	343	5,196	1,473	953
November	2,001	883	140	4,410	1,788	816
December	1,998	1,071	135	4,136	1,184	730
Summa	22,188	9,429	2,989	54,068	18,479	11,095
Motsvarande siffror för 1902	21,666	8,723	2,994	65,393	17,685	12,042
1903	22,610	9,063	2,819	53,484	20,138	11,949

*) Uti denna kolumn ha fr. o. m. 1903 upptagits endast i läsesalen begagnade böcker, ej sådana som framtagits för hemlån.

Handschriftssamlingen har varit synnerligen flitigt anlitad. Ur densamma hafva — frånräknadt porträtter samt Klercker-Mattonska genealogiska samlingen, af hvilken nästan dagligen flere kartonger användts — för begagnande i läsesalen framtagits 1,266 volymer, fördelade på 647 handskriftsnummer. Af dem har en stor mängd begagnats under flere dagar, hvarför de uti ofvanstående tabell, i hvilken de inräknats, representera en vida större siffra.

Från Riksarkivet, Vitterhets historie och antikvitetsakademien samt Stadsarkivet i Stockholm, Universitetsbiblioteket i Upsala, Landsarkivet i Lund, Läroverksbiblioteken i Linköping och Västerås, Rådstufvuarkiven i Jönköping och Västerås, Rigsarchivet i Kristiania, Det Store Kongel. Bibliothek och Universitetsbiblioteket i Kjöbenhavn, Universitetsbiblioteket i Helsingfors, Königl. Bibliothek i Berlin och München samt Kejslerliga Bibliotheket i Petersburg hafva för begagnande inom Kungl. Bibliotheket såsom lån erhållits 117 volymer, fördelade på 59 särskilda lån.

För begagnande utom Kungl. Bibliotheket hafva från handskriftsafdelningen under året utlånats 85 volymer, fördelade på 58 särskilda lån. Låntagare hafva varit Riksarkivet, Universitetsbiblioteken i Upsala och Lund, Stadsbiblioteket i Göteborg, Läroverksbiblioteken i Linköping och Västerås, Rigsarchivet och Universitetsbiblioteket i Kristiania, Det Store Kongel. Bibliothek och Universitetsbiblioteket i Kjöbenhavn, Universitetsbiblioteket i Helsingfors och en enskild person. — Vid årsskiftet voro af 1904 och tidigare års utlån 36 nummer ännu frånvarande.

Kungl. Bibliotheket har under året vunnit en totaltillväxt af 33,335 tryckalster. Genom boktryckeriernas i lag föreskrifna leveranser hafva inkommit 27,587 st. tillökande Kungl. Bibliothekets svenska afdelning. Leveransernas antal har under året uppgått till 547 från 450 boktryckerier, hvaraf 58 leveranser omfattat tryckalster från två eller flere kalenderår. — Genom köp, gåfvor och byten har vunnits en totaltillökning af 5,768 tryckalster.

Med afseende å sättet, huru tryckalstren tillfallit biblioteket, har hela tillökningen, fördelad på de båda afdelningarna, varit följande:

Svenska afdelningen:

		Antal tryckalster.
Boktryckerileverans för 1898—1902 (där- ibland 4 tidskrifter samt i hel tidnings- årgång för 1902)	442 st.	
Boktryckerileverans för 1903 (däribland 244 hela och 104 halfva tidningsårgångar)...	22,498 »	
Boktryckerileverans för 1904 (däribland 12 hela och 105 halfva tidningsårgångar) ...	4,547 »	27,587 st.
Gåfvor (däraf 108 n:r musikalier)		503 »
Inköp hos Nordiska Bokhandeln	71 st.	
» » Elkan & Schildknecht	40 »	
» » Edlundska bokhandeln i Helsing- fors	345 »	
» i utlandet (däraf 31 planscher)	138 »	
» på auktion i Sverige (däraf 22 plan- scher).....	28 »	
» af diverse personer	35 »	757 »
	Summa tryckalster	28,847 st.

Utländska afdelningen:

		Antal tryckalster.
Gåfvor och byten		1,648 st.
Inköp hos Nordiska Bokhandeln	542 st.	
» på auktion i Sverige (porträtt)	12 »	
» i utlandet.....	447 »	
» af diverse personer.....	39 »	1,040 »
Fortsättning af under föregående år genom köp, byte eller gåfva förvärfvade arbeten.....		1,820 »
	Summa tryckalster	4,508 st.

Det *svenska boktrycket* med tryckåret 1903 har genom 1903 och 1904 års leveranser nästan fullständigt inkommit och kan sålunda fördelas:

Fack och Afdelningar.	Böcker.				Proschyter under 100 sidor och lösa blad.	Tidningar och Tidskrifter.				Summa Band och Häften.
	Nya.		Fortsättningar.			Nya.		Fortsättningar.		
	Antal verk.	Band och Häften.	Antal verk.	Band och Häften.		Antal tidskrifter.	Band och Häften.	Antal tidskrifter.	Band och Häften.	
Arkeologi.....	3	3	4	4	8	—	—	2	2	17
Astronomi.....	1	1	1	1	4	—	—	—	—	6
» Almanackor...	—	—	20	23	54	—	—	—	—	77
Bibliografi (med skrifter om arkiv, bibliotek och boktryckerier)	2	2	9	11	83	2	2	9	9	107
» Bokauktions- och bokhandelskataloger.....	3	4	14	80	202	—	—	—	—	286
Biografi.....	30	32	50	58	119	—	—	1	1	210
Disputationer.....	19	19	—	—	17	—	—	—	—	36
Ekonomi.....	44	45	90	106	1,536	8	8	66	66 ^{a)}	1,761
Encyklopedi.....	4	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Filosofi och Estetik (med Teosofi)	9	9	2	2	25	—	—	3	3	39
Förenings- och Ordenskrifter.....	3	6	35	111	212	2	2	1	1	332
Förvaltning, Svensk Stats- (med Kommittébetänkanden).....	22	24	104	152	422	1	1	8	8	607
Förvaltning, Kommunal- Genealogi och Heraldik.	4	4	102	113	689	1	1	4	4	811
Geografi (med Resor och Kartor).....	25	26	13	15	1,005	1	1	2	2 ^{b)}	1,049
Historia.....	21	22	16	35	12	1	1	1	1	70
Juridik.....	13	13	12	12	75	—	—	2	3	103
Kommunikationsväsen	2	2	6	11	480	—	—	7	7 ^{c)}	501
Krigsväsen.....	32	35	6	10	299	—	—	6	6	350
Kulturhistoria o. Etnografi	17	21	8	8	61	—	—	1	1	91
Kyrkohistoria.....	8	8	5	12	4	—	—	—	—	24
Litteratur, Utländsk	14	15	9	11	7	—	—	—	—	33
» Vitterhet, Svensk	53	56	18	22	636	—	—	—	—	714
» Dramatik.....	11	14	2	23	34	—	—	—	—	71
» Romaner.....	181	194	25	48	21	—	—	—	—	263
Litteraturhistoria.....	3	3	—	—	10	—	—	—	—	13
Lärda sällsaps och Akademiers skrifter.....	5	5	14	33	9	—	—	—	—	47
Magi (med Spiritism).....	2	2	—	—	5	1	1	1	1	9
Matematik.....	16	20	3	4	42	1	1	1	1	68
Medicin.....	27	29	52	58	491	4	4	15	16	598
Musik och Noter.....	13	15	3	3	110	—	—	4	4	132
Naturvetenskap.....	27	31	8	17	143	—	—	6	6	197
Numismatik.....	—	—	2	4	—	—	—	—	—	4
Transport	614	665	638	992	6,825	22	22	140	142	8,646

a) Däraf 537 priskuranter.

b) » 918 kart- och utsiktsblad.

c) » 262 tidtabeller.

Fack och Afdelningar.	Böcker.				Broschyrer under 100 sidor och lösa blad.	Tidningar och Tidskrifter.				Summa Band och Häften.
	Nya.		Fortsättningar.			Nya.		Fortsättningar.		
	Antal verk.	Band och Häften.	Antal verk.	Band och Häften.		Antal tidskrifter.	Band och Häften.	Antal tidskrifter.	Band och Häften.	
Transport	614	665	638	992	6,825	22	22	140	142	8,646
Politik	8	27	2	2	66	—	—	1	1	96
Politisk ekonomi	8	11	48	55	1,109	6	6	30	30 ^{a)}	1,211
» Finansväsen	4	5	14	31	3,103	—	—	6	6 ^{b)}	3,145
Polygrafi	5	7	10	33	15	4	4	24	24	83
» Allmänna tidningar	—	—	—	—	—	24	24	327	327	351
» Flygblad	—	—	—	—	187	—	—	—	—	187
Religionsvetenskap	1	1	1	1	5	—	—	—	—	7
Sjöväsen	—	—	7	7	137	2	2	3	3	149
Skrifkonst	—	—	1	3	13	—	—	2	2	18
Skön konst (m. planscher)	10	10	11	16	152	—	—	—	— ^{c)}	178
Sport och Gymnastik (m. Spel och Lekar)	5	5	4	4	235	1	1	3	3	248
Språkvetenskap	44	44	8	9	60	—	—	4	4	117
Statistik och Statskunskap	1	1	10	53	9	—	—	4	4	67
Statsrätt	3	3	4	41	30	—	—	—	—	74
Teater	—	—	—	—	15	—	—	5	5	20
Teknologi	22	22	17	20	1,383	3	3	35	35 ^{d)}	1,463
Teologi	111	112	85	118	690	9	9	68	68	997
Uppfostrings- och Undervisningsväsen	53	53	464	532	798	—	—	30	30	1,413
Summa	889	966	1,324	1,917	14,832	71	71	682	684	18,470

Dessutom tillkomma för 1903 (inkomna under 1903 och 1904) småtryck, som ej äro upptagna i ofvanstående tabell (nämligen 972 bröllops- och begravningskort, 203 bokannonser o. d., 2,765 diverse annonser m. m., 1,053 konsertprogram och affischer, 2,860 cirkus- och teaterprogram samt affischer)..... 7,853 st.

Summa 26,323 st.

69 böcker och 10 tidskrifter, som fortsatt under år 1903 utan att utkomma med ny volym, hafva icke upptagits i ofvanstående tabell. I tabellens slutsumma har icke inberäknats det antal häften eller nummer, hvaruti vissa böcker, tidningar och

a) Däraf 641 tryck (stadgar, berättelser etc.) rör. arbetareföreningar och -möten, 119 rör. välgörenhetsföreningar och -inrättningar.

b) Däraf 2,130 tryck rör. bolag, 179 rör. sparbanker, 702 rör. pensionsanstalter, sjukkassor etc.

c) Däraf 108 planschblad.

d) » 1,031 priskuranter.

tidskrifter utgifvits, utan endast antalet hela eller påbörjade volymer (band, avslutade delar af band, årgångar), som utkommit under det angifna året.

Hela den periodiska litteraturen i Sverige under 1903 har uppgått till 753 tidningar och tidskrifter.

En boktryckare, som oaktadt bötfällning underlåtit aflämnas 1900 års tryckleverans, har för denna försummelse ånyo anmälts till laga åtal.

Den *utländska tillökningen* (fortsättningar från föregående år ej inberäknade) fördelas efter vetenskaper på följande sätt:

	Antal verk.	Band och Häften.
Arkeologi.....	82	92
Bibliografi.....	83	101
Biografi.....	60	81
Disputationer.....	661	661
Ekonomi och Teknologi.....	6	6
Etnografi.....	11	11
Filosofi och Estetik.....	50	63
Genealogi och Heraldik.....	20	47
Geografi och Resor.....	116	120
Handel.....	3	3
Historia.....	212	291
Internationell rätt.....	3	3
Juridik och Fångvård.....	42	49
Kartverk.....	6	7
Kommunikationsanstalter.....	6	6
Krigsvetenskap.....	1	1
Kronologi.....	1	1
Kulturhistoria.....	32	56
Kyrkohistoria.....	34	49
Litteratur.....	43	57
Litteraturhistoria.....	52	69
Lärda sällskaps skrifter.....	20	346
Magi.....	1	1
Medeltids- och Folklitteratur.....	9	12
Transport	1,554	2,133

	Antal verk.	Band och Häften.
Transport	1,554	2,133
Medicin.....	8	13
Musik.....	14	49
Naturvetenskap, Matematik, Astronomi.....	23	27
Ordenshistoria.....	3	3
Paleografi och Paleotyper.....	1	2
Politisk ekonomi.....	24	35
Polygrafi och Allmänna tidskrifter (nykomna)....	6	9
Religionsvetenskap.....	9	9
Sjöväsen.....	10	10
Skön konst.....	67	82
Språkvetenskap.....	38	43
Statistik.....	21	22
Statsrätt och Allmän statsvetenskap.....	12	13
Teater.....	3	3
Teologi.....	23	34
Typografi.....	3	6
Undervisningsväsen.....	23	29
Utsikter.....	1	1
Utställningar, Allmänna.....	6	151
Summa	1,849	2,674.

Kungl. Biblioteket har under året inköpt eller som gåfva erhållit tillsammans 564 utländska tidskrifter och samfunds skrifter samt (i duplettexemplar för läsesalen) 12 svenska tidskrifter.

Handskriftsafdelningen har under året ökats med 107 nummer, af hvilka 89 utgöra gåfvor, 10 inköpts och 8 afsöndrats från bibliotekets trycksamlingar. — Af de nyförvärfvade handskrifterna må här anföras de viktigaste:

Statuta capituli generalis ordinis Sancti Augustini Sancti Salvatoris nuncupati in monasterio Montisgracie [Gnadenberg] 1487. Officiell samtida utskrift för Birgittiner-klostret Marienbaum. (Köp.)

Officier vid helgonen Birgittas, Katarinas och Annas högtider i klostret Paradiso vid Florens. Handskrift från början af 1500-talet. (Köp.)

Äldre Vestgötalagen. Afskrift efter Cod. B 59 i Kungl. Biblioteket, afsedd för utgifning 1643, ehuru endast två profsidor trycktes. (Fr. Riksarkivet.)

Vestmannalagen. Afskrift efter Cod. B 56 i Kungl. Biblioteket, afsedd för utgifning 1643. (Fr. Riksarkivet.)

Konung Christophers Landslag med Uplandslagens kyrkobalk. Afskrift från 1500-talet. (Fr. Riksarkivet.)

The colligerande Kongl. Constitutioners corpus; koncept och renskrift, fragment från 1600-talet. (Fr. Riksarkivet.)

Biblia. Den för 1703 års upplaga använda texten af bibeln. (Fr. Riksarkivet.)

En rättsinnig faders breff och förmahning till hans son. Afsatt af det engellske in vppå det swänska språket aff J. Swahn [Swanehjelm]. (Fr. Riksarkivet.)

Vise-bok uplagd år 1760 af J. G. Bleumer; original. (Köp.)

Om the växter som mäst förekomma wid sjukdomars botande; från 1700-talet. (Gåfva af A. Lyttkens.)

Släktanteckningar 1650—1799 af bergsmannen Björn Persson i Saxhyttan, Johan Björnsson i Saxhyttan och Nils Nilsson »den rike» i Grythyttan; original. (Deposition af C. A. Ossbahr.)

Benzelstierna, O., Kurtzer Wegweiser zum Schwedischen Staat anno 1712; original. (Fr. Riksarkivet.)

Bureus, J., Den svenska runerefsten vti literatura Danica antiqvissima vulgo Gotica dicta Olavi Wormii; original. (Fr. Riksarkivet.)

Bång, P., Observatorium ad novum catechismum Holmensem. Apologia brevis. Renskrift med ändringar af förf. (Fr. Riksarkivet.)

Cederhjelm, J., Kurtzer Bericht dess Königes Stanislai und dessen Königin Catharinæ Krönung; original. (Fr. Riksarkivet.)

Cederström, O., Oförgripeliga tanckar öfwer den frågan om christna mackter måge och kunna ingå förbund med ochristna. Original med anteckningar af drottning Ulrika Eleonora. (Fr. Riksarkivet.)

Fecht, J., Prælectiones in recentiores theologorum controversias; afskrift. (Gåfva af J. Ridelius, Visby.)

Fischerström, J., Dagboksanteckningar 1773—1774; original. (Fr. Riksarkivet.)

Forssell, H., Sveriges inre historia från Gustaf den Förste. Förarbeten till tredje delen. (Gåfva af H. Forssells sterbhus.)

Fremling, M., Collegium theologiæ naturalis anno 1779. Londini Gothorum; afskrift från 1783. (Gåfva af J. Ridelius.)

Hazelius, J. A., Anteckningar i krigshistorien. (Gåfva af G. Hazelius.)

Juusten, P., Catalogus et ordinaria successio episcoporum Finlandensium; afskrift med tillägg. (Fr. Riksarkivet.)

Kammecker, M., Collegium öfver Sveriges rikets stat; afskrift. (Fr. Riksarkivet.)

Kreuger, J., Om de svenska gårdsrätterna; original. (Fr. Riksarkivet.)

Kræmer, R. v., Anteckningar rörande svenska tal- och skriftspråket. (Gåfva af förf:s sterbhus.)

Laurbeck, I., Corollaria anno 1706 wid academien i Åbo uthgifne tillijka med en kort deduction af dhe däröfwer gjorde påminnelser samt mina däremoth gifne förklaringar; original. (Fr. Riksarkivet.)

Lindborg, M., Predikoutkast; original. (Fr. Riksarkivet.)

Loccenius, J., Brevis descriptio Svetiæ; original. (Fr. Riksarkivet.)

Lundius, C., Anmärkningar öfver Landslagen med P. Castovii tillägnung vid en dehl flockar; konungabalken; afskrift. (Fr. Riksarkivet.)

Messenius, J., Berättelse om några gamla och märkeliga Finlands handlingar; original. (Fr. Riksarkivet.)

Messenius, J., Historiska och kronologiska anteckningar; original. (Fr. Riksarkivet.)

Nescher, D. G., Anteckningar under sommarresor 1799—1803; original. (Köp.)

Nescher, D. G., Biographie; Anteckningar om Nescherska samlingarna, m. m.; original. (Köp.)

Pechlin, C. F., Korta reflexioner öfver rikens sjelfständighet i allmänhet samt om Sveriges naturlige vänner och fiender; afskrift af G. G. Reuterholm. (Fr. Riksarkivet.)

Petri, Ol., Undervisning om människans ärliga skapelse, fall och upprättelse samt tvänne fragment om helgon och om änglar; original. (Fr. Riksarkivet.)

Prytz, Cl., Tractatus historico-politicus de jure publico regnorum Sweciaë Gothiæque; afskrift. (Fr. Riksarkivet.)

Reuterholm, G. G., Uppsatser i politiska och ekonomiska ämnen 1765—1771; original. (Fr. Riksarkivet.)

Risingh, J., En tractat om kiöphandelen; original. (Fr. Riksarkivet.)

Rulandt, R., Zwen Discursen; original. (Fr. Riksarkivet.)

Sahlstedt, A. H., Gazophylacium commerciorum regni Sveciæ eiusdemqve provinciarum; afskrift. (Fr. Riksarkivet.)

Stjernhjelms, G., Etymologiska anteckningar; original. (Fr. Riksarkivet.)

Swart, P., Ährapredikning öfwer then fordom stormechtigaste H. Göstafs Sweriges konungx och faders christelige likj; original, fragment. (Fr. Riksarkivet.)

Tegel, E., Genealogia öfwer Sweriges, Polens och Danmarks konunger; afskrift. (Fr. Riksarkivet.)

Widekindi, J., Konungh Gustaff Adolphs den Andres och Stores historias siunde book; renskrift med ändringar af förf. (Fr. Riksarkivet.)

Widekindi, J., Dhet svenska förda krijgh i Tyskland, Del 2: bok 1; renskrift med ändringar af förf. (Fr. Riksarkivet.)

Autografer af: Konung *Carl XIV Johan* (bref till svågern Nic. Clary; köp); *Badin, A.* (bref; gåfva af H. Weylandt); *Elmblad, J.* (bref; gåfva af Hj. Ekerot); *Franzén, F. M.* (friarebref; köp); *Lenngren, A. M.*, f. *Malmstedt* (tre bref; gåfva af öfverstinnan M. L. Helin och doktorinnan A. Danielsson); *Nescher, D. G.* (biografiska anteckningar; köp); *Petroff, Eleonora*, f. *Wigström* (romance; gåfva af B. Schöldström); *Sätherberg, H.* (bref; köp); *Topelius, Z.* (verser till G. H. Mellin; köp); *Molbeck, C.* (tre bref från resan i Sverige 1812; köp); tyska kejsarne *Wilhelm I* och *Wilhelm II* (gåfva af F. Weinitz); *Döllinger, J. J. I.* (d:o); *Grimm, J.* (d:o); *Humboldt, A. v.* (d:o); *Mommsen, T.* (d:o); *Nachtigall, G.* (d:o); *Schliemann, H.* (d:o); *Wagner, Cosima* (d:o); *Wagner, R.* (d:o); *Virchow, R.* (d:o); *Waldersee, A. v.* (d:o); *Akidzuki, S.*, Japansk minister i Stockholm (inter-view; gåfva af Hj. Ekerot).

Uppmätningen af årets accession utvisar följande antal längd-meter af ryggarnas sammanlagda bredd:

Tryckalster: inkomna såsom köp eller gåfva	96,00 m.
aflämnade från svenska boktryckerier ...	43,45 »
Handskrifter	1,10 »

Summa 140,55 m.

I denna summa äro de svenska tidningarna *icke* medräknade.

Till den i föregående årsberättelse meddelade uppgiften om hela meterlängden af Kungl. Bibliotekets böcker och handskrifter bör läggas ett belopp af 26,16 m., motsvarande rygglängden af ett parti till svenska afdelningen hörande böcker, som vid nämnda berättelses afgifvande befann sig hos bokbindaren och därför kom att förbigås vid uppmätningen. För närvarande uppgår alltså den sammanlagda rygglängden till 10,235,71 meter.

Kungl. Bibliotekets bok- och handskriftssamlingar hafva under året fått mottaga skänker af:

H. M. Konungen;

K. Justitie-Departementet, K. Utrikes-Departementet, K. Landtförsvars-Departementet, K. Civil-Departementet, K. Finans-Departementet, K. Ecklesiastik-Departementet, K. Jordbruks-Departementet, K. Generalpoststyrelsen, K. Kommerskollegium, Statistiska Centralbyrån, Riksarkivet, Nationalmuseum, Stockholms Stadsfullmäktige, Stadsarkivet i Malmö, Linköpings stifts konsistorium, Universitetsbiblioteken i Upsala och Lund, Geologiska institutionen i Lund, K. Karolinska Institutet, Göteborgs Högskola, K. Vetenskapsakademien, K. Vetenskaps societeten i Upsala, Rikets allmänna kartverk, Östergötlands läns Hushållningssällskap, Hallands läns hushållningssällskap, Sällskapet för befrämjande af kyrklig själavård (Stockholm), Gäfle stads sparbanksstyrelse.

Stortingets Bibliotek (Kristiania), Kirke- og Undervisnings-Departementet (Kristiania), Norska Finans-Departementet (Kristiania), Det Statistiske Centralbureau (Kristiania), Universitetsbiblioteket (Kristiania), Det Deichmanske Bibliotek (Kristiania), Norske Gradmaalings-Kommissionen (Kristiania), Kommissionen til Udgivelse af Kildeskrifter til Norges Historie (Kristiania), Videnskabs selskabet (Kristiania), Det Norske Bibelselskab (Kristiania), Det Store Kongel. Bibliothek (Kjöbenhavn), Bureau du conseil permanent international pour l'exploration de la mer (Kjöbenhavn), Det Philol.-historiske Samfund (Kjöbenhavn), Kejsarl. Alexanders universitetet (Helsingfors), Statsarkivet (Helsingfors), Statistiska Centralbyrån (Helsingfors), Finska Vetenskaps societeten (Helsingfors), Finska Litteratursällskapet (Helsingfors), Finsk-ugriska sällskapet (Helsingfors), Finska Mosskultur för-

eningen (Helsingfors), Meteorologiska Centralinstitutet (Helsingfors), Stadsfullmäktige (Helsingfors), Bestyrelsen för Åbo stads historiska museum (Åbo), Académie Royale des sciences, des lettres et des arts de Belgique (Bruxelles), Musée de l'Etat indépendant du Congo (Bruxelles), Bibliothèque Nationale de Bulgarie (Sofia), The Trustees of the British Museum (London), The Peace Society (London), John Ryland Library (Manchester), The University of St. Andrews (Edinburgh), The Lords Commissioners of His Majesty's Treasury (Edinburgh), National Museum of Antiquities (Edinburgh), General Record Office (Edinburgh), Trinity College (Dublin), Ministère de l'Instruction publique et des beaux-arts de la France (Paris), Société d'ethnographie (Paris), Municipalrådet (Paris), Ministero di pubblica istruzione (Rom), Biblioteca Nazionale (Torino), De Koninklijke Bibliotheek ('s Gravenhage), Fondation de P. Teyler van der Hulst (Haarlem), Universitetsbiblioteket (Coimbra), Bibliothèque Impériale Publique (S:t Petersburg), Académie Impériale des sciences (S:t Petersburg), Kurländische Gesellschaft für Literatur u. Kunst (Mitau), Gesellschaft für Geschichte u. Altertumskunde der Ostseeprovinzen Russlands (Riga), La Ligue Internationale de la paix (Bern), Bibliothèque publique (Genève), Die Stadtbibliothek (Zürich), Biblioteca Nacional (Madrid), Königl. Bibliothek (Berlin), Die Stadtbibliothek (Hamburg), K. K. Universitetsbiblioteket (Wien), Ungerska Justitie-Departementet (Budapest), Japanska regeringen (Tokyo), College of medicine (Tokyo), Kejsarliga Universitetet (Kyoto), The Imperial Library (Calcutta), L'Université St. Joseph (Beirut), Förenta Staternas i N. Amerika regering (Washington), Smithsonian Institution (Washington), Library of Congress (Washington), Volta Bureau (Washington), The Carnegian Institution (Washington), U. S. Census Office (Washington), Academy of Science (Washington), The University of the State of New York (Albany), University of California (Berkeley), The Public Library (Boston), The Elisha Mitchell Scientific Society (Chapel Hill), Field Columbian Museum (Chicago), John Crerar Library (Chicago), University of Chicago (Chicago), The Newberry Library (Chicago), University of Missouri Library (Columbia), Library of Franklin and Marshall College (Lancaster), University of Nebraska (Lincoln), Yale University (New Haven), The Jewish Publication Society (Philadelphia), Redaktionerna af the New Century Path (Point Loma), S:t Louis Mercantile Library Association

(St:t Louis), Chief Fire Warden of Minnesota (St:t Paul), Geological Survey Department of Canada (Ottawa), Department of the Interior (Ottawa), The Canadian Institute (Toronto), Museo Nacional (Mexico), Bibliotheca Nacional (Rio de Janeiro), Ministerio de relaciones exteriores (Buenos Aires), Ministerio de Agricultura (Buenos Aires), Biblioteca Nacional (Santiago de Chile), Biblioteca del Congreso Nacional (Santiago de Chile), Biblioteca Nacional (Lima);

samt af följande enskilda personer:

svenska: Akademiska bokhandeln (Upsala), C. M. Allström, Cl. Annerstedt, Aksel Andersson, Gunnar Andersson, A. Anjou, J. P. E. Benelius, M. Boheman, I. A. Bonnier, C. M. Carlander, E. W. Dahlgren, Fru A. Danielsson, f. Löwenhjelm, Helene de Ron, G. Ekerot, Hj. Ekeroth, V. Ekstrand, Elkan & Schildknecht, Evang. fosterlandsstiftelsens förlag, G. Ewerlöf, H. Forssells sterbhus, C. E. Fritzes k. hofbokhandel, Eva Fryxell, G. H. Fröding, H. Geber, Hilda Geete, A. Gertsson, Glerupska universitetsbokhandeln, C. Gustafsson, V. Gödel, B. Hasselberg, Emil Haverman, G. Hazelius, G. & A. Hedberg, Sven Hedin, S. A. Hedin, O. G. v. Heidenstam, Fru M. L. Helin, f. Löwenhjelm, F. R. Heurlin, C. W. Hjorth, H. Hyltén-Cavallius, Axel Jacobsson, Alfr. Jensen, A. J. Johansson, D. Jordell (Paris), Axel Josephson, K. H. Karlsson, R. v. Kræmers sterbhus, C. Lagerberg, A. Levertin, O. Levertin, J. A. Lindblads förlag, Axel Lindegren, H. Lindegren, E. Linder, C. A. Lindvall, S. Lund, B. Lundstedt, Aug. Lyttkens, Alb. Löfgren (São Paulo), A. G. Nathorst, L. R. Nyström, C. T. Odhner, C. A. Ossbahr, D. T. J. Petrelli, J. P. Pihlgård, A. Randel, W. Reslow (Worcester, Mass.), G. Retzius, J. Ridelius, N. F. Sanders sterbhus, B. Schöldström, K. Setterwall, A.-B. Skånska centraltryckeriet, A. M. Stendahl, Axel Tamm, E. Thyselius, G. Uddgren, W. Uppström, A. Wahlgren, E. Welander, Th. Westrin, H. Weylandt, H. Wieselgren, R. Wieselgren, A. Winroth, H. Zetterström;

utländska: T. W. Balch (Philadelphia), C. F. Beck (Basel), L. Benzelstierna v. Engeström (Posen), A. Bitton (La Rochesur-Yon), P. Bjerger (Bakkehus), Jules Breton (Paris), A. Trampe Bödtker (Kristiania), G. Claridge & Co (Bombay), P. de Clercq (Veenwouden), R. N. Cust (London), P. N. v. Doorninck (Benne-

broek vid Haarlem), Edlundska bokhandeln (Helsingfors), H. K. Eggers (Lübeck), W. Fiske (Florens), R. Forrer (Strassburg), E. Frers (Paris), Mrs Gibb (Glasgow), M. Grolig (Wien), I. Guareschi (Torino), J. Heckscher (Hamburg), G. Heinricius (Helsingfors), E. Hjelt (Helsingfors), Höst & Sön (Kjöbenhavn), K. G. Leinberg (Helsingfors), J. Le Jeune (Stockholm), V. Lieutaud (Volone, Basses-Alpes), G. Marcel (Paris), Lady Meux (London), A. S. Neill (Adelaide), Red. af Nordstjärnan (Kjöbenhavn), K. Nyhuus (Kristiania), Luis Thayer Ojeda (Santiago de Chile), L. V. Olschki (Florens), W. Pappafava (Venedig), J. Petros (Athen), A. G. V. Pettersen (Kjöbenhavn), E. de Radisics (Paris), Carlos G. Castro Ruiz (Santiago de Chile), Bröderne Salmonsens Forlag (Kjöbenhavn), E. Saunier (Tunis), L. Schröder (Askov, Vejen), A. Stern (Dresden), Th. Sutro (New York), B. Thorstensson (Island), V. Vasenius (Helsingfors), J. Watts de Peyster (Philadelphia), F. Weinitz (Berlin), Wesley & Son (London), die Besitzer der Vossischen Zeitung (Berlin), J. E. Zach (Peking).

Bland under året inkomna skänker bör särskildt framhållas den som Kungl. Biblioteket fått mottaga från K. Vetenskapsakademien. Sedan längre tid tillbaka har akademien till biblioteket öfverlämnat all de humanistiska vetenskapsområdena tillhörande litteratur, som akademien erhållit såsom gåfva eller byte och som ej ansetts böra behållas bland akademiens egna samlingar. Under förlidet år har akademien till de publikationer densamma sålunda afstår beslutat lägga äfven de serier, som utgifvas af de stora tyska och österrikiska vetenskapliga samfundens humanistiska klasser. Kungl. Biblioteket har härigenom kommit i besittning af fullständiga samlingar af nämnda publikationer från akademierna och vetenskapssällskapen i Göttingen, Krakau, Leipzig, München, Prag och Wien, tillsammans 280 band, utgörande en för Kungl. Biblioteket synnerligen välkommen och värdefull tillökning.

Katalogiseringsarbetet har under året fortgått med förtecknande af inkommande accessioner å samtliga bibliotekets afdelningar. För nominalkatalogen hafva utskrifvits 6,609 katalogblad och för realkatalogen 7,301 blad, eller tillsammans 13,910. Här af belöpa sig på den svenska afdelningen 10,001 och på den utländska 3,909 katalogblad.

För handskriftsafdelningen hafva utskrifvits 70 nya katalogblad, hvarjämte såsom förarbete till åstadkommande af en tryckt handskriftskatalog revidering påbörjats af katalogen öfver de svenska och latinska medeltidshandskrifterna.

Kungl. Bibliotekets räkenskap för 1904 utvisar följande inkomster och utgifter:

1) Löner och tjänstgöringspenningar	kr. 34,700,00	
Ålderstillägg	» 1,800,00	
Anslag till dyrtidstillägg.....	» 3,010,00	
Anslag till vikariatsersättning, arvoden, flitpenningar åt extra biträden, renskrifning, eftermiddagsservis m. m.	» 10,000,00	kr. 49,510,00
2) Anslag till böckers inköp och bindning:		
Bokinköp inom Sverige (genom bokhandeln, under hand och antikvariskt).....	» 19,431,36	
» i Finland (svenskt-finskt tryck).....	» 625,62	
» direkt i utlandet.....	» 6,448,30	
Bokbindning	» 7,494,72	» 34,000,00
3) Utrekvirerade och utbetalda expensmedel:		
Skrifmaterialier o. dyl.....	» 1,337,17	
Eldning, belysning, städning m. m. »	5,078,27	
Inköp och underhåll af möbler och inventarier.....	» 1,797,72	
Tryckning af Accessionskatalog... »	3,234,50	
Diverse: transporter, frakter m. m. »	577,34	» 12,025,00
		Summa kronor 95,535,00

Beträffande användningen af anslaget till böckers inköp och bindning bör anmärkas, att beloppet för bokinköp direkt i utlandet utvisar en stegring från föregående år med kr. 4,425,64, under det att inköpen genom bokhandeln i Sverige minskats med kr. 3,487,75 (skillnaden faller i öfrigt på anslaget till bok-

bindning, som af tillfälliga orsaker under året kunnat något nedbringas). Anledningen till nämnda förhållande är den, att samtliga antikvariska artiklar numera beställas direkt, samt att en väsentlig del af den engelska, amerikanska, nederländska, italienska och spanska äfvensom en del af den franska litteraturen likaledes rekvirerats från bokhandlare i respektive länder. Härigenom har en icke oväsentlig besparing kunnat åstadkommas. Att i mycket större utsträckning direkt anlita den utländska bokhandeln torde dock knappast böra komma i fråga, ty dels ökas därigenom arbetet för bibliotekspersonalen i betydlig grad, dels kunna icke bibliotekets förbindelser med utlandet, utan särskilda kostnader, göras så snabba, att ej i vissa fall olägliga dröjsmål med böckers anskaffande skola uppstå, dels slutligen synes det vara en skyldighet för biblioteket att genom inköp af utländsk vetenskaplig litteratur inom landet medverka till, att den svenska bokhandeln, i inhemska studieidkares intresse, blir försedd med sådan litteratur, hvilket, om en så stor afnämare som Kungl. Biblioteket droges ur marknaden, antagligen skulle lida en ej ringa inskränkning.

Äfven en annan uppdelning af det ifrågavarande anslaget än den ofvan meddelade har synts erbjuda intresse och därför nu för första gången blifvit utförd. Närmaste anledningen därtill har varit att vinna jämförelsepunkter med motsvarande uppgifter i den tyska biblioteksstatistiken, men äfven önskvärdheten af att fastställa utgiftsbeloppet för hvar och en af bibliotekets afdelningar. Den nämnda uppdelningens resultat framgår af följande sammanställning:

	Utländska afd.		Svenska afd.		Handskriftsafd.		Summa.	
Nya böcker.....	9,844	19	1,634	53	—	—	11,478	72
Fortsättningar.....	7,914	35	386	31	—	—	8,300	66
Tidskrifter.....	4,833	24	157	92	—	—	4,991	16
Antikvaria.....	907	86	517	54	—	—	1,425	40
Handskrifter.....	—	—	—	—	309	34	309	34
Summa för bokinköp	23,499	64	2,696	30	309	34	26,505	28

Hvad som i denna tabell är särskildt påfallande är den låga siffran för tidskriftsinköpen. Till jämförelse därmed må

meddelas, att Upsala universitetsbibliotek år 1902 af en sammanlagd bokinköpssumma å 14,922 kronor använde 8,375 kronor för inköp af tidskrifter, samt att ett antal tyska universitetsbibliotek, samtliga med en årlig inköpssumma understigande den åt Kungl. Biblioteket anslagna, för tidskriftsanskaffning använt belopp mellan 8,000 och 15,000 riksmark. *) Förklaringen ligger naturligtvis däri, att Kungl. Biblioteket icke har att följa bokproduktionen inom naturvetenskap och medicin, i hvilka ämnen tidskriftslitteraturen är särskildt omfattningrik och till följd af de medföljande planscherna också synnerligen kostsam.

Äfven den till bokbindning använda summan har för denna berättelse för första gången blifvit uppdelad på följande sätt:

	Antal band.	Kostnad.	
		Kronor.	öre.
Utländska afdelningen	872	2,124	—
Svenska afdelningen:			
Böcker	729	1,669	55
Tidningar och länskungörelser.....	183	2,454	70
Annan bokbinderikostnad:			
Arbete utfördt inom Kungl. Biblioteket, aflöning.....	—	824	30
» » » » » » , materialier ..	—	130	—
Arbete utfördt utom Kungl. Biblioteket (lagningar, kartonger, profbindning m. m.).....	162	292	17
Summa för bokbindning	1,946	7,494	72

Af ofvanstående tabell framgår, att medelkostnaden per band varit för utländska afdelningen kr. 2,44, för svenska afdelningens böcker kr. 2,29 samt för tidningar och länskungörelser kr. 13,41. Att sistnämnda siffra är så låg beror uteslutande därpå, att kostnaden för länskungörelsernas bindning däri inräknats. Medelpriset för ett tidningsband ställer sig för öfrigt till kr. 36,48.

Under året har på försök ett antal (162) böcker bundits i ytterst enkla band med s. k. klammerhäftning. Priset härför har uppgått till 43 eller 50 öre per band och anses kunna

*) Se Jahrbuch der deutschen Bibliotheken, Jahrg. 3, 1904, s. 141.

ytterligare nedbringas vid utförande af större partier. Sådan bindning torde därför komma att anordnas i så stor utsträckning som tillgångarna medgifva, men kan tyvärr icke användas annat än för volymer med inskränkt antal sidor samt för sådana som mera sällan komma till användning. Sådana böcker hafva hittills till större delen lämnats obundna, hvarför af en dylik billigare bindning ej är att vänta någon nedsättning, vare sig absolut taget eller räknadt per band, uti den i första hand erforderliga bokbindningskostnaden.

Inom Kungl. Bibliotekets *personal* har under året ingen förändring inträffat, och tjänstgöringen har fortgått i hufvudsak enligt den fördelning, som förut varit antagen.

Såsom e. o. amanuenser hafva tjänstgjort fil. dr V. Gödel, K. Setterwall, fil. lic. H. Lindegren, fil. lic. A. Karlfeldt, fil. lic. M. Wisén samt fil. lic. E. Grafström. Med ordnande af den svenska porträttsamlingen har kaptenen C. Nauckhoff fortfarande varit sysselsatt. Under uttryck af varm erkänsla är äfven detta år att omförmäla den oförminskade och oförtröttade verksamhet som f. d. bibliotekarien L. B. Bagge efter sitt afskedstagande allt framgent utöfvar i Kungl. Bibliotekets tjänst.

Tjänstledighet har åtnjutits af öfverbibliotekarien under $\frac{1}{2}$ månad, af bibliotekarien Lundstedt under $\frac{1}{2}$ månad, af bibliotekarien Beijer under $\frac{3}{4}$ månad samt af e. o. amanuensen Karlfeldt under 3 månader. Under nämnda tjänstledighetstider äfvensom under ordinarie tjänsteinnehafvares semesterledigheter har öfverbibliotekarietjänst förrättats af bibliotekarien Lundstedt (2 mån.), bibliotekarietjänst af amanuenserna Geete (4 mån.), Karlsson ($1\frac{3}{4}$ mån.) och Haverman ($\frac{1}{2}$ mån.) samt amanuens-tjänst af e. o. amanuenserna Gödel (2 mån.), Setterwall ($4\frac{1}{4}$ mån.), Lindegren (3 mån.), Karlfeldt ($\frac{1}{2}$ mån.), Wisén ($2\frac{1}{2}$ mån.) och Grafström ($1\frac{1}{4}$ mån.).

Utländska resor hafva under semester- och annan ledighet företagits af öfverbibliotekarien, som i nationalarkivet och nationalbiblioteket i Paris fortsatt förut påbörjade studier för ett arbete angående handelsförbindelserna mellan Europa och spanska Amerika i äldre tider; af bibliotekarien Lundstedt, som besökt en del bibliotek i Tyskland och Österrike samt särskildt tagit kännedom om arbetets anordning vid centralbyrån för utarbetande af en gemensam katalog för de preussiska offentliga

biblioteken; af bibliotekarien Beijer, som besökt biblioteken i Köpenhamn, Amsterdam, Bryssel, London och Paris, företrädesvis för iakttagelser angående anordningarna vid böckers utlåning och användning i läsesalar; af amanuensen Boheman, hvilken af Eders Kungl. Maj:t tilldelats ett anslag å 500 kronor för att blifva i tillfälle att vid utlandets såväl allmänna som musikbibliotek studera den moderna bibliotekstekniken och som i nämnda syfte besökt Kungl. biblioteket och universitetsbiblioteket i Berlin, universitetsbiblioteket och Musikbibliothek Peters i Leipzig, universitetsbiblioteket i Wien samt nationalbiblioteket, musikkonservatoriets och stora operans bibliotek i Paris; slutligen af e. o. amanuensen Wisén, som i Italien, företrädesvis i Firenze och Perugia, idkat studier inom den latinska klassiska filologiens område.

Det gångna årets erfarenhet har på mångfaldigt sätt be-
styrkt otillräckligheten af Kungl. Bibliotekets nuvarande arbets-
krafter. Till hvad i fråga härom yttrats i föregående årsberättelse
må läggas, att särskildt bibliotekets stora samlingar af kartor,
planscher, porträtt och andra lösa blad med nödvändighet kräfva
en egen vårdare, såvida de icke, i brist af sådan speciellt sak-
kunnig vård, skola rent af tillintetgöras under den ytterst flitiga
användning, hvarför de nu äro föremål. Tillgodoseendet af
detta behof synes alltså i främsta rummet böra tagas i be-
traktande vid en blifvande tillökning af tjänstemannapersonalen,
en tillökning som äfven af många andra anledningar ej utan
stora olägenheter kan alltför länge uppskjutas.

En anledning att taga under allvarligt öfvervägande huru-
vida *Kungl. Bibliotekets byggnad* erbjuder full trygghet mot
eldfara gafs genom den natten mellan den 25 och 26 januari
1904 inträffade branden i Turins Biblioteca Nazionale. Då det
i tidningarna först uppgafs, att denna olycka förorsakats af
kortslutning i de elektriska ledningarna, och då det var bekant,
att dylika ledningar på en del andra ställen ansetts medföra
eldfara, så afläts den 28 sistlidne januari en skrivelse till Kungl.
öfverintendentsämbetet, hvari framhölls, dels att den elektriska
installationen i Kungl. Biblioteket vore flere år gammal och ej
i allt syntes motsvara hvad som numera af dylika anordningar
erfordrades, dels att äfven en del andra förhållanden inom biblio-

teksbyggnaden borde undersökas med afseende å möjligen befintlig eldfarlighet. På grund häraf framställdes till öfverintendentsämbetet anhållan om, att besiktning af Kungl. Bibliotekets lokaler genom särskildt sakkunniga måtte så fort ske kunde verkställas, samt att förslag angående däraf föranledda förändrade anordningar måtte genom ämbetets försorg uppgöras.

Den sålunda ifrågasatta besiktningen verkställdes, hvad de elektriska ledningarna beträffar, den 4 februari genom elektriska pröfningsanstalten i Stockholm, och blefvo därvid endast mindre felaktigheter anmärkta. Med anledning af att från Kungl. Bibliotekets sida påpekats, att inom byggnaden i stor utsträckning förekomme, att s. k. gruppledningar vore inlagda i rännor af trä, och då tvekan uttalats beträffande säkerheten af dessa anordningar, yttrades i ofvannämnda pröfningsanstalts besiktningsutlåtande följande:

»Som detta numera föräldrade förläggningssätt under vissa förhållanden kan innebära fara för antändning och det ifrågasatts huruvida ej samtliga trärännor borde borttagas och ledningarna uppläggas på annat mera betryggande sätt, ägnades vid besiktningen särskild uppmärksamhet åt de på angifvet sätt förlagda ledningarna, hvarvid konstaterades, att dessa befinna sig i ett godt skick, hvilket äfven en verkställd mätning af anläggningens isolationsmotstånd ådagalagt. Vi anse därför borttagandet af trärännorna för närvarande ej behöfligt.»

Öfriga såsom nödiga ansedda besiktningar verkställdes, likaledes genom öfverintendentsämbetets försorg, dels af ingenjören E. A. Wiman i fråga om värmeledningen, dels af brandchefen i Stockholm beträffande brandredskapen och en del öfriga anordningar.

Samtliga vid dessa besiktningar anmärkta felaktigheter blefvo omedelbart genom öfverintendentsämbetet afhjälpta, brandredskapen afprovades och ett antal pyttssprutor af nyaste konstruktion anskaffades och betalades medelst till öfverintendentsämbetets disposition ställda medel. Oaktadt dessa åtgärder synas hafva undanröjt alla väsentliga anledningar till farhåga beträffande byggnadens eldsäkerhet, hafva dock en del förhållanden, beroende på byggnadens konstruktion och inredning, ansetts kräfvat ändring, för att full trygghet må kunna sägas vara uppnådd för de dyrbara skatter, som inom Kungl. Biblio-

teket förvaras. Ett i detta syfte af öfverintendentsämberet i samråd med öfverbibliotekarien uppgjort förslag har i underdånig skrifvelse den 29 september 1904 underställt Eders Kungl. Maj:ts pröfning och föranledt en nådig proposition till innevarande års riksdag. En i samma skrifvelse gjord underdånig anhållan om beviljande af erforderligt anslag för bekostande af förändrade anordningar af inom biblioteksbyggnaden befintliga toalettlokaler m. m. har likaledes hos Eders Kungl. Maj:t vunnit nådigt afseende och föranledt framställning till riksdagen om medels beviljande.

Genom öfverintendentsämberets försorg har i biblioteksbyggnadens källarvåning ett rum blifvit inredt till bokbindareverkstad, hvarigenom bokbindarens arbetsplats kunnat flyttas från en af boksalarna, dit den, till stor olägenhet för boksamlingarna, hittills varit förlagd. I sammanhang med anbringandet af elektriska ledningar i detta rum har den elektriska belysningen i förstugor, läsesal och en del arbetsrum blifvit betydligt förstärkt, hvarigenom ett länge känt behof blifvit afhjälpt. Kostnaden för dessa anläggningar har så fördelats, att öfverintendentsämberet betalat samtliga ledningar, under det att utgifterna för armaturen bestridts af Kungl. Bibliotekets anslag till expenser m. m. Stockholms elektricitetsverks utlåtande om dessa utvidgningsarbeten lyder: »isolation god, klart». Slutligen har stadens elektricitetsverk på egen bekostnad under årets slut verkställt de ändringar, som föranledas af den högre spänningen i stadens ledningar.

Anbefalld profeldning med torf har verkställt i bibliotekets värmeledning under sistlidne februari månad, men har ej gifvit fullt pålitligt resultat, hvarför ett förnyande af profeldningen under innevarande år skall företagas.

Följande ärenden hafva under det förflutna året varit föremål för handläggning inom Kungl. Biblioteket.

Öfverbibliotekarien har med anledning af nådiga remisser afgifvit underdåniga utlåtanden:

den 21 maj, ang. en af intendenten vid nationalmuseum gjord hemställan om att 19 band Kungl. Biblioteket tillhöriga gravyrer och handteckningar måtte öfverlämnas till nationalmusei konstafdelning och införlifvas med denna afdelnings gravyr- och

handteckningssamling. Den ifrågavarande åtgärden har sedermera blifvit verkställd jämlikt nådigt bref den 23 sistlidne september;

den 29 oktober, ang. en framställning af riksarkivarien med förslag till förändrad lydelse af mom. 3 i nådiga kungörelsen den 12 maj 1865, afseende ett förtydligande af gällande bestämmelser om behörighet att vinna inträde i riksarkivet.

Efter anmodan af statsrådet och chefen för Ecklesiastikdepartementet har öfverbibliotekarien haft att yttra sig:

den 16 mars, ang. statsbidrag från Sverige till aflönande af en skandinavisk bibliotekarie vid S:t Geneviève-biblioteket i Paris; samt

den 8 april, ang. en inbjudning att Sverige skulle låta sig officiellt representeras vid en bibliotekskonferens i Saint Louis under sistlidne oktober månad.

Korrespondensen med andra bibliotek och institutioner, såväl inom som utom landet, samt med en mängd enskilda personer, hvilka anhållit om boklån eller om bemedling af sådana från annat håll, eller begärt upplysningar af de mest skiftande slag, har under det gångna året, liksom tillföre, upptagit en ej ringa del af öfverbibliotekariens och öfriga tjänstemäns arbetstid.

Af hvad i öfrigt inom Kungl. Biblioteket förekommit är följande att omförmäla.

Kungl. Bibliotekets samling af pergamentsblad, hvilka förut utgjort omslag till räkenskaper och andra handskrifter i Kammararkivet, Riksarkivet och Kungl. Biblioteket och i senare tid löstagits, har under året blifvit genomgången af amanuensen dr Karlsson. Bland de blad, som därvid identifierats och särskildt rubricerats, må följande nämnas:

A. Svenska handskrifter.

Stadgar för systrarna i Vadstena kloster, en förut okänd redaktion. Ett blad från början af 1400-talet.

Vadstena klosterregel och början af *Hel. Birgittas Uppenbarelser*, med ett förut okänt tillägg till den förra. Två blad från slutet af 1400-talet.

Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne, kap. 68, 80—82. Två blad från medlet af 1400-talet.

Tolf ärliga dyra stenar och Färtekensbok. Två blad från senare hälften af 1400-talet.

Helga manna lefverne. Afskrift efter Codex Oxenstiernianus. Fyra blad från omkring år 1500.

Jungfru Marias 15 sorger och fröjder. Två blad från omkring år 1500.

Legender om Eufrosina och Genoveva. Två blad från omkring år 1500.

B. Tryckta böcker.

Biblia latina, tr. af Johann Gutenberg i Mainz [1455]; den s. k. 42-radiga bibeln. 17 blad, däraf några defekta. Intet exemplar af detta arbete är förut känt i Sverige.

Balbus, Catholicon, tr. i Mainz 1460. 9 blad. Af detta arbete finnes ej heller något känt exemplar i Sverige. Möjligen utgöra dessa blad ett fragment af det exemplar, som under medeltiden förefanns i Vadstena kloster.

Missale Otthoniense, tr. af Lucas Brandis i Lübeck 1483. 33 blad. Af detta arbete ha förut endast fem blad och tre mindre bladfragment, alla befintliga i Det Store Kongel. Bibliothek i Köbenhavn, varit kända.

På initiativ af Föreningen för bokhandtverk har den 18 sistlidne december i Kungl. Bibliotekets visningssal öppnats en utställning af inkunabler. Denna utställning, omfattande 311 nummer, till allra största delen hämtade ur Kungl. Bibliotekets samlingar, har ordnats af nämnda förenings sekreterare, kaptenen Alexis Hasselquist, och e. o. amanuensen vid Upsala universitetsbibliotek dr Isak Collijn, hvilken senare, som är särskildt sakkunnig på området, utarbetat en förtjänstfull katalog öfver den utställda samlingen. Utställningen, som kommer att hållas öppen äfven en del af innevarande år, har flitigt besökts af allmänheten.

Under året har af trycket utgifvits ett häfte, det 26:e, af Kungl. Bibliotekets Handlingar, innehållande, förutom årsberättelsen för 1903, »Sveriges bibliografiska litteratur förtecknad

af Joh. Ax. Almquist. Del I (egentlig bibliografi): häft. 1». Därjämte har af Kungl. Biblioteket genom E. Haverman utgifvits »Sveriges offentliga biblioteks accessionskatalog, 17 (1902)».

Stockholm den 30 januari 1905.

Underdånigst
E. W. Dahlgren.